

**Sv. maša na grobu misijonarja Ignacija Knobleharja in
blagoslov spominske plošče
god bl. Antona Martina Slomška**

*torek, 24. 9. 2019, Neapelj, cerkev bosonogih avguštincev
Santa Maria della Verita*

Uvod v mašo

Lep pozdrav vsem romarjem, patrom avguštincem z generalnim priorjem p. Dorianom Ceteroniem na čelu, našim slovenskima veleposlanikoma pri Svetem Sedežu Nj. Eks. Jakobu Štunfu in pri Republiki Italiji Nj. Eks. Tomažu Kunstlju, županu Občine Škocjan. Hvala, da ste se odločili za pot, za udeležbo na slovesnosti, ko bomo v spomin našemu velikemu misijonarju dr. Ignaciju Knobleharju, ki počiva tu v samostanski kripti ni bomo danes po zaslugi Občine Škocjan v njegov spomin tu blagoslovili posebno spominsko ploščo. Danes je tudi god blaženega Antona Martina Slomška, našega prvega blaženega. Zato v bogoslužju ne moremo mimo njega, a misel bomo posvetili tudi Ignaciju Knobleharju.

Saluto cordialmente i padri agostiniani scalzi insieme al loro priore generale da Roma p. Dorian Ceteroni. Voi siete i custodi di questo monastero, della chiesa e della sua cripta nella quale è sepolto il nostro grande missionario dottore Ignacij Knoblehar. Siamo molto grati a voi, che possiamo celebrare oggi questa eucaristia nella vostra chiesa, ricca di memoria, e soprattutto di poter benedire oggi una lapide commemorativa a memoria del nostro esemplare missionario.

Homilija

Čas v začetku 19. stol je čas, v katerem so zrasli naši štirje veliki možje: Prešeren, Slomšek, Baraga in dr. Ignacij Knoblehar. Vsi so poznali ali vsaj brali drug o drugem. Ne moremo mimo Slomška, katerega god danes obhaja vsa Slovenija. V prvem berilu smo slišali:

»Hvaliti hočem vrle može, naše očete v njih rodovinah ... Na vele ostane njih spomin in njihova slava ne ugasne ... njihova telesa so pokopana v miru, a njih ime živi od roda do roda ... in njihovo hvala oznanja občestvo.

1. Od roda do roda ... 200 let je od Knobleharjevega rojstva ... Zgodovinar Branko Božič je v letu 1980, ko Slovenija še ni bila odprta za kakšne pohvale duhovnikov ali misijonarjev, zapisal v Orisu zgodovine Slovencev o Knobleharju takole: »Knoblehar – veliki pionir krščanske civilizacije in odličen apostol črnih.«

Dr. Ignacija Knobleharja, ki je našel svoj zadnji dom tu v kripti bosonogih avguštincev, potem ko je na poti v domovino bolan omagal, smemo po vsej pravici imenovati druga karizmatična osebnost med našimi misijonarji v 19. stoletju. Njegovo ime so v letih od 1848 – 1858 s spoštovanjem izgovarjali v Egiptu in Sudanu, v Evropi in tudi v Ameriki. Arabci in sudanski črnici so mu pa zaradi izredne sposobnosti, izredne modrosti in znanja mnogih jezikov rekli kar Abuna Soliman, naš oče Salomon. Luka Jeran, urednik časopisa Zgodnja Danica, dober poznavalec misijonarja, nekaj časa ga je tudi osebno spremljal, je ob smrti 29. aprila 1858 v Zgodnji Danici zapisal, da smo izgubili viokočastitega apostolskega vikarja,

preljubega rojaka, po vsem svetu zelo slovljenega misijonarja, učenega, bistrega, srčnega in pobožnega moža »Res velika neprecenljiva škoda je za misijon ta dogodek; vsa srca od izliva Nila do vročega sončnega pasu bo pretresel ta glas. Resni musliman in lahkomišelni zamorec bosta z egiptovskimi krivoverci in razkolniki, zraven vnetih katoličanov globoko vdihnili in sklepala roke, ko se bo razglasilo: umrl je Abuna soliman. Vendar bo za misijon skrbel Gospod, 'ki nas ne potrebuje' in ki je Abuna Solimana poklical po plačilo za njegova lepa in junaška dela.«

S. dr. Ivanka Tadína je ob letošnjem simpoziju o Ignaciju Knobleharju v Novem mestu zapisala:

»Misijonsko delovanje v Osrednji Afriki je bilo povezano z velikimi razdaljami, z nepoznanimi teritoriji, gledano iz geografskega, etnološkega in jezikovnega vidika. Takšne razmere pa so za uspešno evangelizacijo prisilile misijonarje, da so postali pozorni opazovalci in so vse, kar so med potjo videli in doživeli, zapisovali v svoje dnevnike. Ti so postali pomemben vir za znanost v 19. st., še posebej tisti, ki jih je napisal Ignacij Knoblehar. Vsebovali so mnogo nepoznanih podatkov in so zato postali velikega pomena za poznanje kulture nasploh, kakor tudi človeške kulture. Med prvim potovanjem od Kartuma do Kaira je Knoblehar napisal dnevnik v francoščini, ki ga hrani Knjižnica dunajskega geografskega društva. Sestavljen je iz različnih rubrik: oddelek za dnevne vremenske podatke, smeri kompasa, velikost površine, zemljepisna širina in dolžina, dolžina in globina rek, opombe o naravni zgodovini, meteorologiji,

zemljepisu s topografijo in zgodovino potovanja. Ostali dnevniki so napisani v nemščini in jih hrani Nacionalna knjižnica na Dunaju.

Za znanost je Knobleharjev prispevek zato na etnološkem področju zelo pomemben. Ob prvem obisku v Sloveniji (od 22. avgusta do 22. oktobra 1850) je v ljubljanski muzej prinesel številne predmete, ki so izražali način življenja in navade afriških prebivalcev. Seznam predmetov je bil objavljen v Laibacher Zeitung. Nekatere predmete še danes najdemo v Etnografskem muzeju v Sloveniji. Druga pomembna zbirka Knobleharjevih predmetov se nahaja v Dunajskem etnološkem muzeju. Za etnologijo so pomembni tudi dnevniki. Natančno je opisal običaje in tradicijo posameznih plemen, način prehranjevanja, značaj ljudi itd.

Knobleharjev pomembni prispevek je nadalje na področju jezikoslovja. Ko je bival med Barijci v kraju Gondokoru, je sestavil slovar jezika Bari, v katerega je prevedel nekaj krščanskega nauka in molitve. Tudi ta slovar se je ohranil in sicer v Nacionalni knjižnici na Dunaju.

Neprecenljive vrednosti za znanost so njegova meteorološka opazovanja in rezultati, ki jih je Knoblehar opravljal na željo meteorološkega inštituta na Dunaju in jih je ta inštitut tudi objavljajl. Tudi svetovno znana raziskovalca v 19. st. Ferdinand Lesseps in Bayard Taylor v svojih izsledkih uporabljata podatke slovenskega misijonarja.«

2. A posvetimo ob današnjem godu še nekaj misli velikemu možu Antonu Martinu Slomšku. Slomšek je bil prvi mariborski škof, narodni buditelj, vzgojitelj, pisec, pastir. Lahko bi dodali še ustanovitelj slovenske osnovne šole in visokega šolstva v Mariboru, soustvarjalec slovenske kulture, ustanovitelj Mohorjeve družbe in še marsikaj.

Znani strokovnjak ,zlasti za slovstveno zgodovino Franc Kidrič (oče revolucionarja Borisa Kidriča), je v Narodni enciklopediji zapisal: »Slomšek kot duhovnik in škof zavzema prvo mesto v zgodovini slovenskega naroda po Cirilu in Metodu.« Takšne pohvale in takšnega priznanja ni bil deležen do danes noben Slovenec, ne politik, državnik, pesnik, pisatelj ali katera druga zaslužna osebnost. A zakaj gre Slomšku prvo mesto po Cirilu in Metodu? Franc Kidrič je imel najbrž pred očmi tista velika dela, ki jih je Slomšek opravil v preroškem duhu za ves slovenski narod.

Pisatelj in politik Vošnjak, Slomškov sodobnik, pa je o njem zapisal (Slovenski biografski leksikon 379): »Slomšek je svetla zvezda, ki nam je svetica in kazala pot, po kateri naj hodimo, da rešimo narod tujih spon in mu pripravimo srečnejšo prihodnost.«

Njegova največja dela so naslednja: Prestavil je škofijski sedež iz nemškega St. Andraža v Maribor in posrečilo se mu je priključiti velik del slovenskega ozemlja z okrog 200.000 Slovenci, ki je spadalo pod škofijo Graz. V tem delu Štajerske je slovenskim rojakom ohranil vero, jezik, kulturo, narodnost, skratka dom in rod. S tem je že takrat postavil mejnike naše severne meje tako močno in globoko, da jih nista mogla izruvat in prestaviti proti jugu niti prva niti druga svetovna

vojna. Če Slomšek tega ne bi storil, tudi Rudolf Majster, ki ga tako častimo, ne bi imel česa osvobajati in severna meja bi potekala po Dravi, verjetno pa še daleč desno od Drave in tudi Prekmurje ne bi bilo dosegljivo in v stiku s slovenskim ozemljem.

Druga pomembna dejanja ali področje je vzgoja in izobrazba mladine.

Ko je bil v Vuzenici župnik in dekan, je zapisal: Mladi so pisali svoj slovenski jezik (če so znali) v nemški pisavi in z nemškimi črkami, zato niso znali in niso mogli brati. Učitelji, kolikor jih je bilo, in duhovniki, so slovenski vinograd po nemško obdelovali, zato ni bilo pravih sadov, ne izobrazbe, ne vzgoje, ne omike in slovenski narod ni imel pravega obraza. Slovenskih knjig ni bilo videti ne v cerkvah ne v šoli ne doma.

Zato je Slomšek začel ustanavljati nedeljske šole. Sam je izdal učbenik in priročnik »Blaže in Nežica v nedeljski šoli« (preveden celo v češčino in ruščino), ki je doživel tri zaporedne izdaje. Ob tej knjigi se je večina slovenske mladine izobraževala ob nedeljah. S tem učbenikom je hotel Slomšek slovenski mladini požlahtniti razum in srce, jo naučiti plemenitega mišljenja in čutenja, dobrote, poštenosti, skratka vsega tistega, kar je pozneje imenoval omika in kultura. Razen tega je napisal še vrsto drugih učbenikov.

Zelo veliko pa je naredil z ustanovitvijo Mohorjeve družbe, ki je slovenskemu narodu vsako leto dala dve do tri knjige v slovenskem jeziku in deluje še danes.

Pisatelj F. S. Finžgar, poznejši urednik Mohorjeve zbirke, je zapisal: »Slomškova Mohorjeva družba je slovenski narod naučila brati in pisati in ga vodila do sedanje kulture.«

Res Slomšek spada med tiste može, o katerih pravi Božja beseda: »Voditelji naroda s svojimi sveti, modri govorniki v svojih knjigah, njihova pravična dela se ne pozabijo. Na veke ostane njih spomin in njihova slava ne ugasne.« Odkar je bil razglašen za blaženega, njegova slava ne bo ugasnila.

3. Svetniki in blaženi so navadno vzorniki in priprošnjiki v določenih zadevah. Slomšku pa se lahko priporočamo v katerikoli stiski. Velik vzornik in priprošnjik pa nam je zlasti v vzgoji za ljubezen do zemeljske in nebeške domovine in do edinosti kristjanov. Njegove programske besede: sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodove omike, so danes, ko pozabljamo na evropske in naše krščanske korenine, ko je tudi jezik na različne načine ogrožen, še bolj aktualne kot nekoč.

Priporočimo mu tu ob Knobleharjevem grobu našo Slovenijo in njeno krščansko podobo. Njegov znan rek je: »Kdor imetje izgubi, veliko izgubi, kdor dobro ime zapravi, še več izgubi, kdor pa vero izgubi, vse izgubi, njemu ugasne luč v gosti temi.«

Amen.